

Ontdek het Haringvliet

Tips voor een echte
deltanatuur ervaring!

*Uitgave
zomer 2018*

Inhoudsopgave

Het Haringvliet

4

Experts aan het woord

6

Met de fiets
erop uit

28

Met de
Waterbus

64

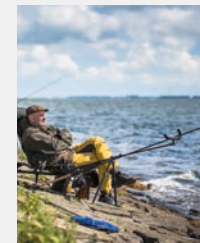
Het Haringvliet
wordt nog
mooier!

14

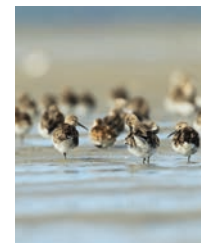
De mooiste
wandelroutes

40

Gooi je
hengel uit

68

Ontdek de
vogels van het
Haringvliet

20

Beleef het
Haringvliet te
water

58

Voorne-Putten

76

Hoeksche Waard

78

Goeree-Overflakkee

80

Het Haringvliet

Rond het Haringvliet kun je de Nederlandse delta in al haar facetten beleven. In het Haringvliet monden de grote West-Europese rivieren Rijn en Maas uit in de Noordzee. Van oudsher een rijk en dynamisch natuurgebied. Gelegen op steenworp afstand van Rotterdam.

Het Haringvliet biedt een belangrijke rust-, en voedselplek voor trekvogels en een broedplaats voor kustvogels als de grote stern en lepelaar. Het vormt de verbinding tussen de rivier en zee voor trekvissen als zalm en steur, wanneer de Haringvlietssluisen vanaf september 2018 op een kier gaan. De imposante Haringvlietdam, met haar 17 sluisen die open en dicht kunnen, is in 2016 als eerste deltawerk aangewezen als Rijksmonument.

Het Haringvliet kent mooie natuurparels, zoals het buitendijkse Kwade Hoek en het natuureiland Tiengemetten. Het is een groot uitgestrekt gebied, waar je nog een echte 'einde van de wereld-ervaring' op kunt doen.

Het Haringvliet is meer dan alleen natuur. Het gebied kent een rijke historie die het landschap gevormd heeft. De gezellige vissersplaatsen Stellendam en Middelharnis en de vestingstad Hellevoetsluis zijn een bezoek meer dan waard.

Samen met de Biesbosch is het Haringvliet in 2016 onder de noemer NLDelta verkozen tot één van de vier mooiste natuurgebieden van Nederland en wordt er toegewerkt om een groot Nationaal Park van Wereldklasse te vormen.

Vier experts geven je graag een aantal tips voor een unieke deltanatuur ervaring. Laat je inspireren en dompel je onder in de rijke deltanatuur van het Haringvliet!

4

5

Tip

Er zijn veel leuke evenementen op en rond het Haringvliet. Meer informatie: www.haringvliet.nu/evenementen

Experts aan het woord

Boswachter Ted Sluijter

Ted Sluijter is boswachter bij Natuurmonumenten voor het Haringvliet. Na tientallen jaren bij de Oosterschelde gewerkt te hebben, is hij overgestapt naar het Haringvliet. Het was even wennen van de zoute Oosterschelde naar het (nu nog) zoete Haringvliet. Maar al snel zag hij de schoonheid van het Haringvliet en de potentie van het gebied.

Hij nodigt iedereen uit om net als hij het mooie Haringvliet te ontdekken. *“De weidsheid van het water en tegelijkertijd de beslotenheid van het omliggende rietmoeras vol zingende rietvogels als blauwborst, rietzanger en kleine karekiet maken het Haringvliet echt uniek.”*

Ted volgt de ontwikkelingen in het gebied vol enthousiasme. *“Vanaf september 2018 gaan de Haringvlietsluizen op een kier, wat enorme kansen biedt voor de natuur. En kijk naar de natuurontwikkeling op het eiland Tiengemeten. Spectaculair! Met een beetje mazzel zie je tegelijkertijd zeearenden vliegen, bevers zwemmen en roerdompen roepen. Kippenvel! Op steenworp afstand van één van Europa's dichtstbevolkte gebieden kun je hier naar hartenlust door de deltanatuur struinen. Wees welkom!”*

6

7

Volg boswachter Ted Sluijter op
Twitter via [@BoswachterTed](#)

“Op steenworp afstand van Europa's dichtstbevolkte gebieden kun je hier naar hartenlust door de deltanatuur struinen. Wees welkom!”

“In de Kwade Hoek bij het Haringvliet kun je zien wat een dynamische delta is, hoe het water het landschap bepaalt en de vogelsoorten die dit trekt.”

Volg Haringvliet-vlogger
Camilla Dreef op Facebook via
@biologiemetcamilladreef of
op Twitter via **@CamillaDreef**

Haringvliet-vlogger Camilla Dreef

Camilla Dreef is ambassadeur van Vogelbescherming Nederland en als vogelexpert regelmatig op TV te zien in het KRO/NCRV-programma ‘BinnensteBuiten’. Sinds september 2016 vlogt Camilla over het Haringvliet. Ze gaat op ontdekkingstocht op en rond het Haringvliet, geeft tips voor leuke dagjes uit en brengt de vele ontwikkelingen in beeld. Je vindt haar vlogs (korte filmpjes) via www.haringvliet.nu.

Camilla geeft je graag tips waar het rond het Haringvliet goed vogels kijken is. De Kwade Hoek (buitendijks gelegen bij de ingang van het Haringvliet) met haar dynamiek en alle kustvogels die dit trekt, is één van haar favorieten: *“Hier kun je zien wat een dynamische delta is, hoe het water het landschap bepaalt en de vogelsoorten die dit trekt. Geweldig! En wat mij betreft is dit een voorproefje van wat er overal aan de oevers van het Haringvliet mogelijk is. Echte intergetijdennatuur.”*

Camilla blijft met haar vlogs de ontwikkelingen rond het Haringvliet op de voet volgen en nodigt je uit om net als zij op ontdekkingstocht te gaan in de deltanatuur van het Haringvliet.

Boswachter Thomas van der Es

Thomas van der Es is boswachter bij Staatsbosbeheer in de Biesbosch en het Haringvliet. Zo op het eerste gezicht liggen de gebieden misschien een stukje uit elkaar, maar via het water zijn de Biesbosch en het Haringvliet met elkaar verbonden en één systeem. *“De bever en de zeearend laten dat mooi zien. Vanuit de Biesbosch trekken ze steeds verder de delta in en zijn ze vaste bewoners en gasten van het Haringvliet geworden.”*

De bever is vanuit de Biesbosch al tot vlakbij de Haringvlietsluizen getrokken. De broedende zeearenden in de Biesbosch vliegen regelmatig naar het Haringvliet voor voedsel.

Thomas is groot fan van de Ventjagersplaten en de Slijkplaat. *“Eilanden in deltagebieden hebben een enorme aantrekkingskracht op vogels als grote stern, bontbekplevier, visdief en kluut. Dat zijn de zogenaamde fijnproevers waarvoor onze deltawateren hartstikke belangrijk zijn. En wat te denken van de lepelaar, zwartkopmeeuw en de brandgans. Ook die soorten weten de veilige plekken feilloos te vinden.”* Op een geïsoleerd eiland hebben vogels weinig last van verstoring en roofdieren en er is volop voedsel in het omringende visrijke water. Kijk bij de vogelkijktips hoe je deze vogelrijke plekken kunt beleven.

Volg Boswachter Thomas van der Es op Facebook via [@BoswachterThomas](#) of op Twitter via [@ThomasvanderEs](#)

“Vanuit de Biesbosch trekken de bever en de zeearend steeds verder de delta in en zijn ze vaste bewoners en gasten van het Haringvliet geworden.”

"Nederland is zo vol en dichtbebouwd, maar op het Haringvliet kun je nog het gevoel van ruimte ervaren. Je wordt klein in dit weidse landschap."

Volg visexpert Marco Kraal op Facebook via @marcokraalfishing en op Twitter via @Marco_Kraal

Vis-TV presentator Marco Kraal

Marco Kraal is presentator van het programma VisTV op RTL7. In zijn vrije tijd gaat hij regelmatig met zijn boot het Haringvliet op om te vissen en vogels te kijken. *"Nederland is zo vol en dichtbebouwd, maar op het Haringvliet kun je nog het gevoel van ruimte ervaren. Het geeft mij een 'Zweden-gevoel'. Je wordt klein in dit weidse landschap. De grote golven, enorme vissen en dan vliegen er ook nog allemaal mooie vogels om je heen, zoals de visarend, lepelaar en zaagbek."*

Ook vanaf land is het goed vissen bij het Haringvliet. Marco geeft tips voor fijne visplekken. *"Het Haringvliet is onderdeel van ons riviersysteem en de monding van de Rijn en Maas in de Noordzee. Door de wisselende rivierafvoer is het nooit hetzelfde. Dat maakt het ook zo boeiend. En dat wordt alleen maar beter wanneer er met het op een kier gaan van de Haringvlietssluisen meer voedsel in het Haringvliet komt. Daar gaat de visstand van profiteren."*

Het Haringvliet wordt nog mooier!

We staan aan de vooravond van een grootse ontwikkeling voor het Haringvliet. Vanaf september 2018 gaan de sluisen van de Haringvlietdam op een kier. Daarmee is er weer een verbinding tussen rivier en zee. Trekvissen als zalm en steur kunnen vanaf zee de rivier weer opzwemmen. Een belangrijke kans niet alleen voor de natuur, maar ook de recreatieve ontwikkeling rondom het Haringvliet.

Alle informatie over het Droomfondsproject Haringvliet kun je online bekijken via:
haringvliet.nu/projectinformatie

Zes natuurorganisaties — ARK Natuurontwikkeling, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Sportvisserij Nederland, Vogelbescherming Nederland en het Wereld Natuur Fonds — slaan de handen ineen voor het Haringvliet met steun van de Nationale Postcode Loterij en een groeiend aantal partners in de regio. Met het Droomfondsproject Haringvliet werken zij aan een ambitieus natuurherstelplan en een recreatieve impuls voor het Haringvliet.

Het Droomfondsproject Haringvliet richt zich op zes thema's: natuurontwikkeling, recreatie, steur, schelpdierbanken, visserij en monitoring. In de Voordelta — bij de ingang van het Haringvliet — zijn een aantal proeflocaties ingericht voor het herstel van schelpdierbanken van platte mosselen en oesters. Ook werken we aan de terugkeer van de markante steur.

Op meerdere plaatsen in en rond het Haringvliet krijgen bestaande natuurgebieden een kwaliteitsimpuls en wordt nieuwe natuur ontwikkeld. Kreken worden hersteld, zodat het water de natuurgebieden weer in en uit kan stromen. Zo ontstaan groene zomen met natuurlijke oevers waar de deltanatuur kan floreren en dier- en plantensoorten die in een delta thuishoren goed gedijen. Met aantrekkelijke recreatieve elementen kunnen mensen van de unieke deltanatuur genieten.

Ten tijde van het maken van dit boekje is het Droomfondsproject Haringvliet nog volop in uitvoering, maar laten we al graag een aantal activiteiten zien die je binnenkort kunt bezoeken.

16

17

1 Getijdenspeelplaats en -tafel

In Middelharnis kunnen kinderen (en hun ouders) spelenderwijs leren over de ontwikkeling van het Haringvliet. Pal naast het recreatiestrandje aan het Haringvliet is een natuurspeelplaats aangelegd. Een echte deltaplek om pret te hebben in de natuur. Bij de

Menheerse Werf is een getijdentafel in de maak. Door op de tafel zelf de aanvoer van water te reguleren, eb en vloed in werking te zetten, de Haringvlietdam aan te leggen en de sluizen open te zetten, ervaren jong en oud de gevolgen voor het Haringvliet.

Tip

Kijk op www.haringvliet.nu om te weten wanneer deze nieuwe natuurbelevingsmogelijkheden open voor gebruik zijn!

2 Nieuw vogel- en visseneiland

De aanleg van een nieuw vogel- en visseneiland creëert extra leefgebied in het Haringvliet. Daarmee ontstaat broedgelegenheid voor kustvogels, ondieptes waar trekvogels eten kunnen vinden en vissen kunnen paaien en opgroeien. Dit soort plekken zijn nu schaars in het Haringvliet. Maar daar waar ze wel zijn, zie je meteen een explosie van leven. Je kunt vanaf eind 2018 met een boot naar het nieuwe eiland om via een uitzichtpunt uit te kijken over deze nieuwe natuurparel.

3 Nieuwe natuur en vogelobservatorium

Langs het Zuiderdiep, ten zuiden van Scheelhoek, ontstaat een nieuw natuurgebied. Hier is ruimte voor de natuur die zo kenmerkend is voor de delta: intergetijdennatuur. Een wandel- en fietspad maken de nieuwe natuur beleefbaar. Bij de haven van Stellendam geeft een heel bijzondere natuurbelevingsplek in de vorm van een reuzenei bezoekers een waanzinnig uitzicht over het Haringvliet en de vele vogels voor wie het Haringvliet van groot belang is. Het 'ei' is vanaf begin 2019 te bereiken via een tunnel en ligt pal voor een nieuw aangelegd vogeleiland.

18

19

4 Haringvliet uitkijkpunten en app

Uitzichtpunten bij de Korendijkse Slikken, de Hitsertse Kade, het nieuwe vogel- en visseneiland en het nieuwe vogelobservatorium (zie pagina hiernaast) geven een fantastische blik over het weidse Haringvliet. Download vanaf begin 2019 de gratis Haringvliet app voor een zogenaamde 'augmented reality' ervaring bij de uitzichtpunten. De app geeft daarnaast op een eigentijdse manier informatie over de vele facetten van de deltanatuur die het Haringvliet zo uniek maakt. De app helpt je op weg voor een fijn uitstapje bij het Haringvliet, geeft antwoord op al je vragen en brengt interessante ontwikkelingen onder de aandacht.

Meer activiteiten?

Dit is geen compleet overzicht van de activiteiten van het Droomfondsproject Haringvliet, maar een kleine selectie. Kijk voor meer informatie over alle activiteiten en resultaten van het Droomfondsproject Haringvliet op www.haringvliet.nu.

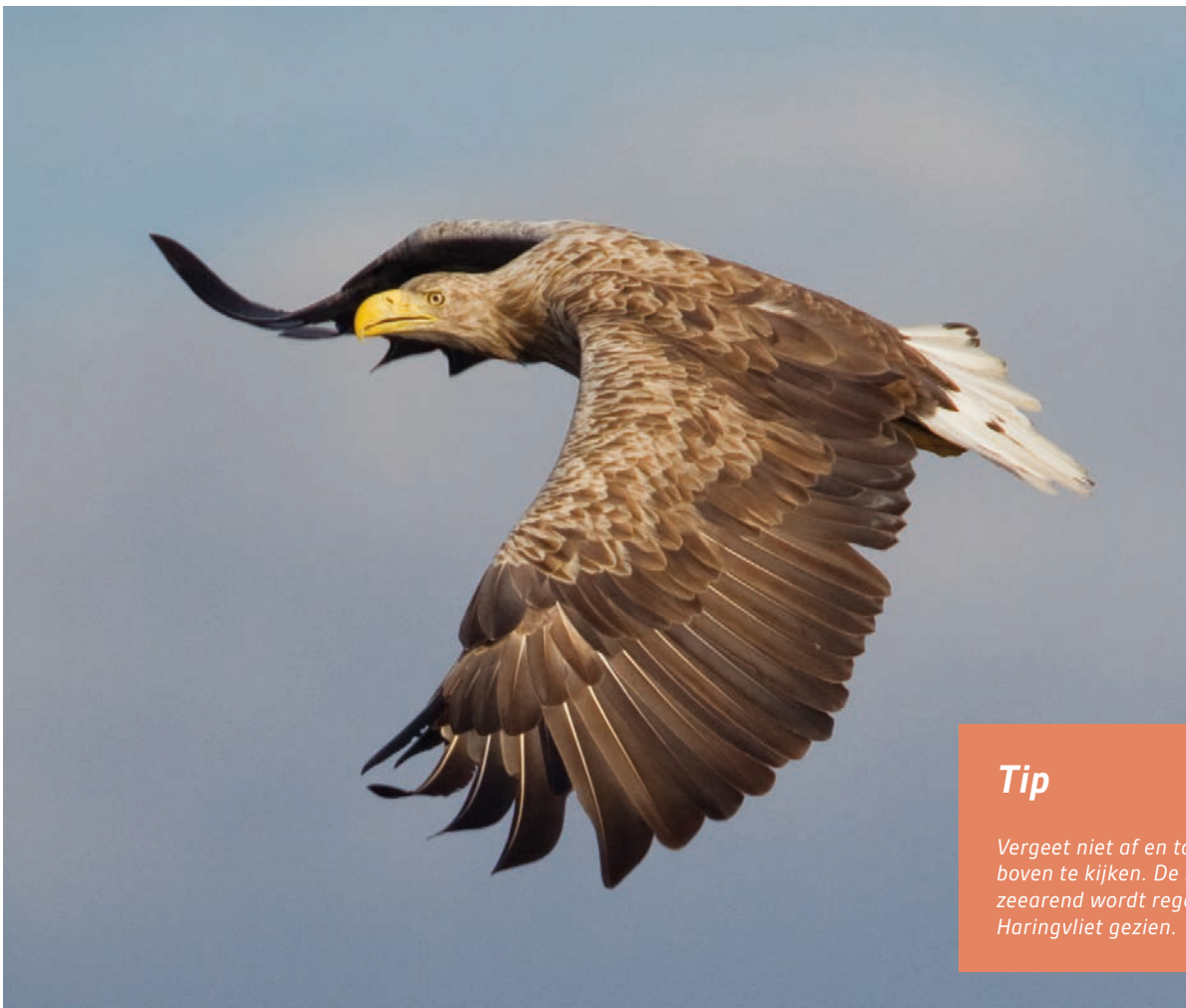
Ontdek de vogels van het Haringvliet

Miljoenen trekvogels vliegen jaarlijks van noord naar zuid en omgekeerd. Zij gebruiken het Haringvliet als belangrijke tussenstop. De deltanatuur is essentieel om voldoende voedsel te vinden en aan te sterken voor de lange tocht van de noordelijke toendra's naar Zuid-Europa en Afrika en vice versa. Maar ook in de zomer en winter heeft het Haringvliet voor vogelliefhebbers veel in huis.

Alle vogelkijktips kun je online bekijken via:

haringvliet.nu/vogelkijkplekken

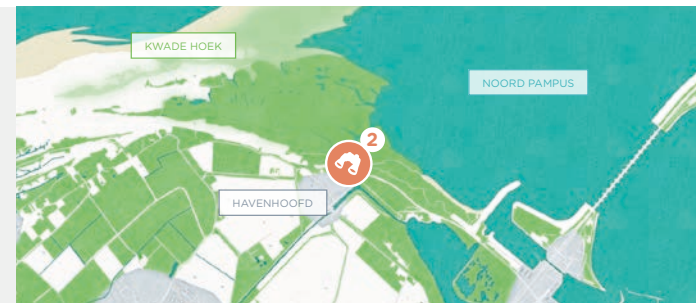
Tip

Vergeet niet af en toe naar boven te kijken. De majestueuze zeearend wordt regelmatig bij het Haringvliet gezien.

1 Tiengemeten

De rust en ruimte op het natuureiland Tiengemeten trekken niet alleen vele soorten eenden, ganzen en steltlopers, maar ook zangvogels. Ook de majestueuze zeearend laat zich regelmatig zien. Een eerste nestelpoging in 2017 is helaas op niets uitgelopen, maar wie weet in de toekomst. Als ze voorbij vliegen zijn ze moeilijk te missen. Het worden ook wel 'vliegende deuren' genoemd met hun 2,5 meter spanwijdte. Op Tiengemeten mag je vrijwel op het gehele eiland vrij rondstruinen om te genieten van de vogelrijkdom die de deltanatuur trekt, zoals sprinkhaanzanger, roerdomp, blauwborst, kleine zilverreiger, rietzanger, Cetti's zanger, lepelaar, zomertaling en waterral.

www.natuurmonumenten.nl/tiengemeten

2 Kwade Hoek

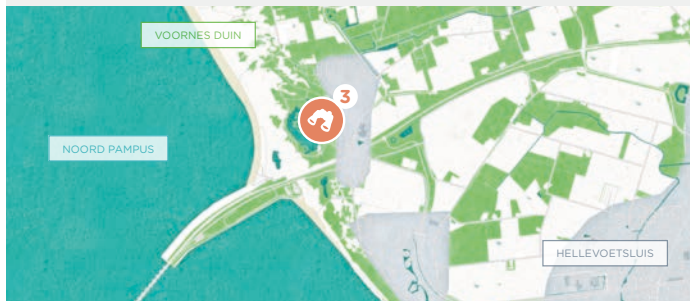
De buitendijkse Kwade Hoek aan de monding van het Haringvliet is een fantastische plek om echte getijden-natuur te ervaren. Hier vormt de zee en de werking van eb en vloed het landschap. In het najaar kun je op de grens tussen strand en duinen sneeuwgorzen en strandleeuweriken zien. Terwijl achter de duinen groepen kramsvogels de bessen van de duindoorn eten. Op het strand wemelt het jaarrond van de kustvogels als dwergsterns, strandplevieren en (stelt-)kluten. Vanaf de vogelkijkhut heb je mooi uitzicht over de schorren en kreken, terwijl je omringd bent door duinstruweel en Cetti's zangers hun explosieve geluid laten horen. In de trektijd in voor- en najaar maak je hier kans op zeldzame en onverwachte vogelsoorten.

[Vogelkijkhut Kwade Hoek: vogelkijkhut.nl/view/230](http://vogelkijkhut.nl/view/230)
Combineer met wandelroute 1 (zie pagina 42 en 43)

3 Quackjeswater

Het Quackjeswater in het Voornes Duin is het domein van de oudste kolonie lepelaars in de delta. Ze broeden hier sinds 1989 en ondertussen broeden er ongeveer 200 paren. Via een sprookjesachtig wandelpad door het bos kom je na een korte wandeling bij een uitkijkpunt over het Quackjeswater. Dit is een duinmeer waar in het voorjaar en zomer lepelaars, maar ook blauwe reigers, aalscholvers en zelfs kleine zilvereigers broeden. Op de eilanden in het duinmeer kunnen de vogels veilig broeden. Je kunt hier uren staan en genieten van de af en aan vliegende lepelaars en de andere kolonievogels, terwijl in het omliggende struweel de zangvogels vrolijk zingen.

i Vogelkijkhut Quackjeswater: vogelkijkhut.nl/view/176
Combineer met wandelroute 2 (zie pagina 44 en 45)

4 Korendijkse slikken en de Beningerwaard

De Korendijkse Slikken en Beningerwaard liggen aan de monding van het Spui in het Haringvliet. Hier kun je een echt 'einde van de wereld- ervaring' opdoen, wanneer je in de Korendijkse Slikken tijdens een heerlijke wandeling uitkijkt over het weidse water van het Haringvliet en het Spui. Sporen van bevers zie je hier gegarandeerd. En je hebt grote kans op de bruine kiekendief die over het riet jaagt. Vanuit de vernieuwde kijkhut (eind 2018 gereed) overzie je een groot deel van dit diverse en vogelrijke gebied. Denk aan soorten als snor, Cetti's zanger en rietzanger, maar ook grutto's, tureluurs en veldleeuweriken.

i Vogelkijkhut Korendijkse Slikken: vogelkijkhut.nl/view/131
Vogelkijkhut Spuimonding: vogelkijkhut.nl/view/627

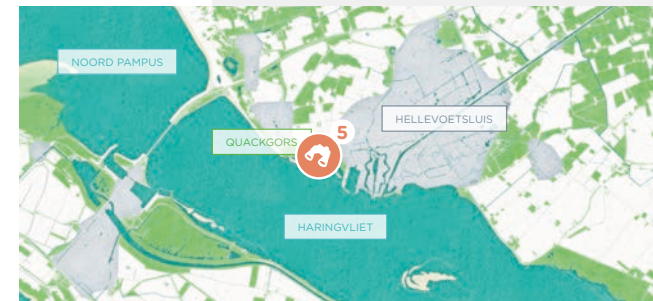
24

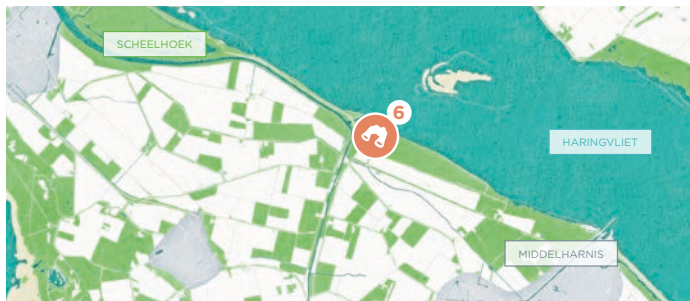
25

5 Quackgors

Op loopafstand van Hellevoetsluis ligt het natuurgebied Quackgors. Dit is oude (zoet water) getijdennatuur aan het Haringvliet wat nog steeds af en toe onderloopt door de wisselende rivierstand. Hier vind je kluten, plevieren, sterns en de bruine kiekendief vliegt ook regelmatig over. Het natuurgebied zelf is niet toegankelijk voor bezoekers en rustgebied voor de vele vogels. Wel kun je vanaf het fietspad langs de Zuiddijk in Hellevoetsluis goed vogels, maar ook reeën spotten. Hier kun je vogelsoorten als middelste zaagbek, kemphaan, groenpootruiter en kleine plevier zien. Vergeet in het voorjaar niet te luisteren naar de zingende nachtegaal.

i www.natuurmonumenten.nl/quackgors

6 Westplaat Buitengronden

De Westplaat Buitengronden ligt even ten noorden van Middelharnis. Door de geulen en krekten stroomt het water het gebied in en uit. De natte delen zijn vooral begroeid met riet en worden door vele vissoorten gebruikt als paai- en opgroeigebied. De hoger gelegen delen overstromen sporadisch en zijn aantrekkelijk voor weidevogels. Ook zijn hier veel steltlopers te zien, waaronder bontbekplevier en bonte strandloper. Zo nu en dan worden zwartkopmeeuwen in het gebied waargenomen. De Westplaat is niet toegankelijk, maar op de buitendijk staat de vogelkijkhut De Slechtvalk, die te bereiken is via de Oosthavendijk Dirksland of de Bekade Weg. Daar heb je een mooi uitzicht over het gebied.

i Vogelkijkhut De Slechtvalk: vogelkijkhut.nl/view/229
Combineer met wandelroute 7 (zie pagina 54 en 55)

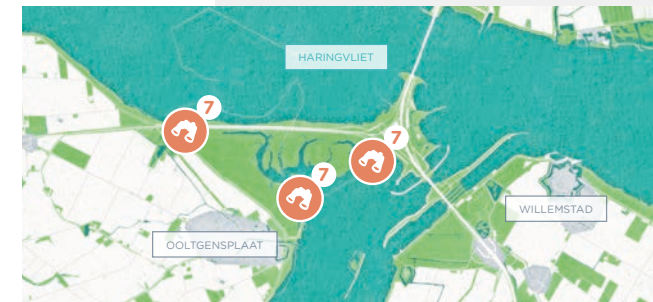
26

27

7 Ventjagers- en Hellegatsplaten

Bij de Ventjagers- en Hellegatsplaten zijn meerdere vogelkijkhutten en schermen, waaronder De Visarend, De Kluut en De Zwartkopmeeuw. Als onderdeel van het Droomfondsproject Haringvliet is hier een vogelboulevard in ontwikkeling. Bestaande kijkhutten worden opgeknapt en nieuwe schermen geplaatst (open vanaf najaar 2018). Bij kijkhut De Visarend wordt een broedvlonder aangelegd voor kustbroedvogels. In augustus en september maak je in dit gebied goede kans op een visarend. Ook is dit een interessante plek om foeragerende steltlopers te zien.

i Uitzichtoren Hellegatsplaten: vogelkijkhut.nl/view/179
Vogelkijkhut De Visarend: vogelkijkhut.nl/view/90
Vogelkijkhut De Kluut: vogelkijkhut.nl/view/163
Vogelkijkhut De Zwartkopmeeuw: vogelkijkhut.nl/view/178
Combineer met fietsroute 3 (zie pagina 34 en 35)

8 Slijkplaat

De Slijkplaat — een natuurlijke zandplaat van ongeveer 20 hectare — is het grootste vogeleiland in het Haringvliet. Deze oase van rust trekt veel broedvogels waaronder de zwartkopmeeuw. Als de jongen geboren zijn vliegen de vogels af en aan met voedsel. Eind 2017 is een deel van het eiland geschikt gemaakt voor soorten zoals visdief, grote stern, dwergstern, bontbekplevier en strandplevier. Vanwege de grote kwetsbaarheid en het risico op verstoring is het eiland niet toegankelijk voor bezoekers en mogen boten niet afmeren. Maar ook van iets meer afstand zijn de af en aan vliegende vogels prachtig waar te nemen. Ga bijvoorbeeld mee met een vogelexcursie met het zeilschip Linquenda.

i www.gezelligzeilen.nl (om een vogelexcursie met de Linquenda te boeken)

Met de fiets erop uit

Rond het Haringvliet is een uitgebreid netwerk van fietsknooppunten. Daarmee kun je zelf eenvoudig je fietstocht rond het Haringvliet uitstippelen. Perfect in combinatie met de Waterbus of de deltapontjes waar je je fiets gratis op mee mag nemen. We selecteerden 2 korte routes vanaf de Waterbushaltes Hellevoetsluis en Stellendam zo de natuur in. Ook de route vanuit Middelharnis langs de grasgorzen is een aanrader. Maar kijk ook naar de langere (E-bike) routes.

Alle fietsroutes kun je online bekijken via:
haringvliet.nu/fietsroutes

❶ Waterbus special: van Hellevoetsluis naar het Quackgors en Quackjeswater

7 km (30 minuten)

Vanuit de vestingstad Hellevoetsluis fiets je langs de natuur aan de oevers van het Haringvliet. Je kunt fantastisch uitkijken over het Quackgors dat wordt bewoond door vele vogels en waar overdag vaak ook een ree te spotten is. Bij het Quackjeswater zet je je fiets neer voor een heerlijke (korte of langere) wandeling. Tot ver in juli zijn hier lepelaars te zien

Tip van de boswachter

Sta af en toe even stil, geniet van de geluiden van de natuur en kom tot rust!

30

31

❶ Geniet van de vogels in Quackgors

Quackgors is een voormalig getijdengebied. Vanaf het uitkijkpunt kun je goed vogels kijken. Soms kun je overdag reeën zien. Er broeden op het gors allerlei eenden zoals krakeend, bergeend en kuifeend. Ook de scholekster, Kievit en tureluur vinden hier een plekje. In de rietkragen broeden rietzanger, rietgors en bruine kiekendief. Op de eilanden vind je veel broedende brandganzen en soms kluut en kleine plevier. En ook na het broedseizoen komen de vogels nog steeds graag om voedsel te zoeken op het slik en in het gors.

❷ Bosvogels

Zie je het weelderige begroeide stuk duin langs het Haringvliet? Dit is een waar paradijs voor vogels als de grasmus, nachtegaal en grote bonte specht. Ze vinden hier een plekje om te broeden. Wil je even bijkomen? Op het strand bij een van de duinovergangen staat paviljoen Shamrock Inn (aangegeven op Duinweg).

❸ Het sprookjesachtige Quackjeswater

Quackjeswater is een duinmeer in een sprookjesachtig decor. Het vochtige, weelderige bos is bijzonder bloemrijk waar talloze vlinders op afkomen. Na een korte wandeling kom je op een uitkijkpunt met zicht op een gemengde broedkolonie van lepelaar, kleine zilverreiger en aalscholver. Buiten de broedtijd dobberen veel verschillende eendensoorten op het water.

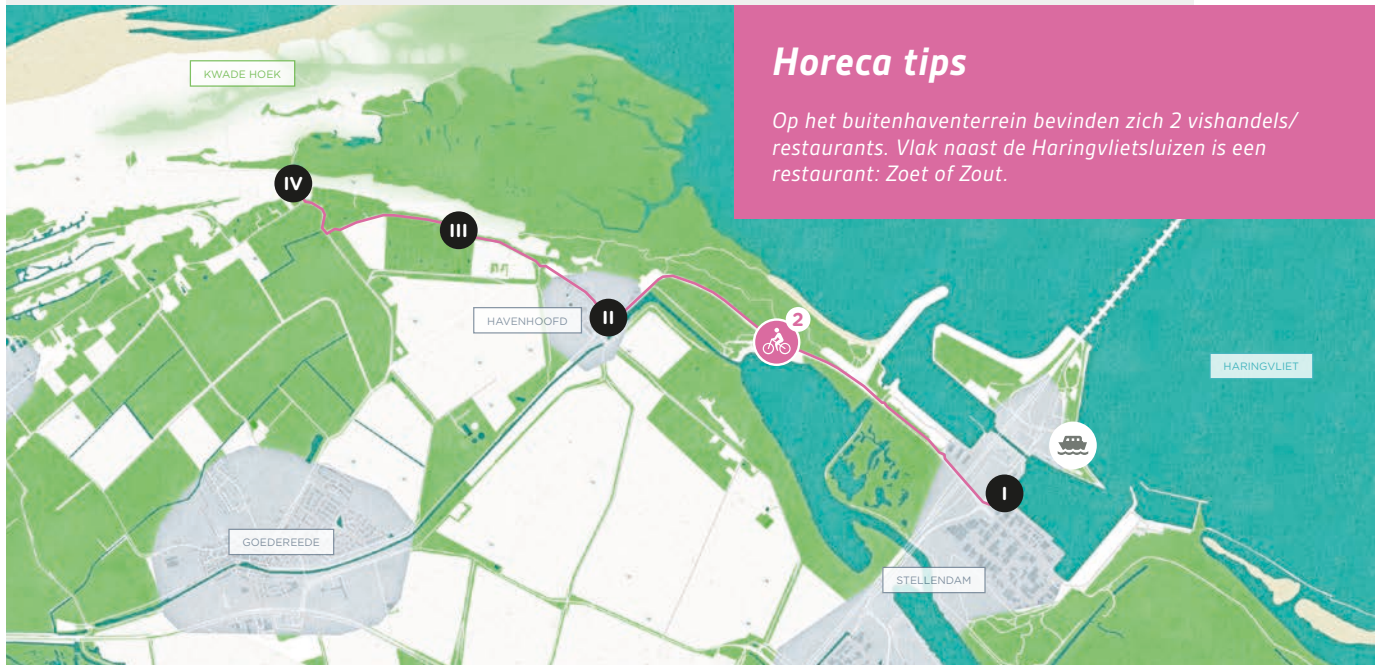
❶ Combineer met wandelroute 2 (zie pagina 44 en 45)

② Waterbus special: van Stellendam naar de Kwade Hoek

Vanaf de vissersplaats Stellendam fiets je naar de Kwade Hoek, een buitendijks ruig natuurgebied. Van kaal strand, beginnende duintjes tot weelderig struikgewas. Er vliegen bruine kiekendieven en bloeien talloze orchideeën. Je komt hier terecht in een adembenemend landschap! Stap af en maak een heerlijke wandeling. Je kunt dezelfde route weer

Horeca tips

*Op het buitenhaventerrein bevinden zich 2 vishandels/
restaurants. Vlak naast de Haringvlietsluizen is een
restaurant: Zoet of Zout.*

32

33

terugfietsen, maar uiteraard ook zelf een mooie route pakken met behulp van de fietsknooppunten.

I Alle soorten en maten

Je kunt hier de havenpier even op fietsen. Het is zeker de moeite waard, want je hebt hier een prachtig zicht over de slikken van de Kwade Hoek. Bij laag water zie je veel voedselzoekende vogels, zoals de scholekster, strandloper en lepelaar. In het voorjaar en de zomer vissen sterns naar een lekker hapje. In de nazomer kom je hier eenden, zaagbekken en meeuwen tegen.

Let ook eens op de verschillende vormen en maten van de snavels. Vogels eten allemaal ander voedsel. Zelfs in één type natuurgebied hebben ze allemaal een andere voorkeur. Om precies die ene pier, dat kokkeltje of die garnaal te vangen, heb je ander gereedschap nodig. En dat is precies wat een snavel voor een vogel is: handig gereedschap.

II Havenhoofd

Je bent hier in een echt gehucht aan de voet van de duinen. In de Tweede Wereldoorlog werd Havenhoofd met de grond gelijk gemaakt in verband met de aanleg van de Atlantikwall, de Duitse kustverdedigingslinie.

De haven werd gebruikt voor aanvoer van onder andere zand, cement en kiezelstenen. Na de oorlog is Havenhoofd opnieuw opgebouwd.

III Bosvogels

Dit deel van de tocht gaat door flink begroeid gebied. In de zomer hoor je hier de zeldzame zomertortel. Soorten als de grote bonte specht en groene specht broeden hier. Net als een heleboel kleine zangvogels. Je kunt op een duinovergang even stoppen en een kijkje nemen op zo'n overgang: prachtig zicht over het schor van de Kwade Hoek!

IV Wandelen op de Kwade Hoek

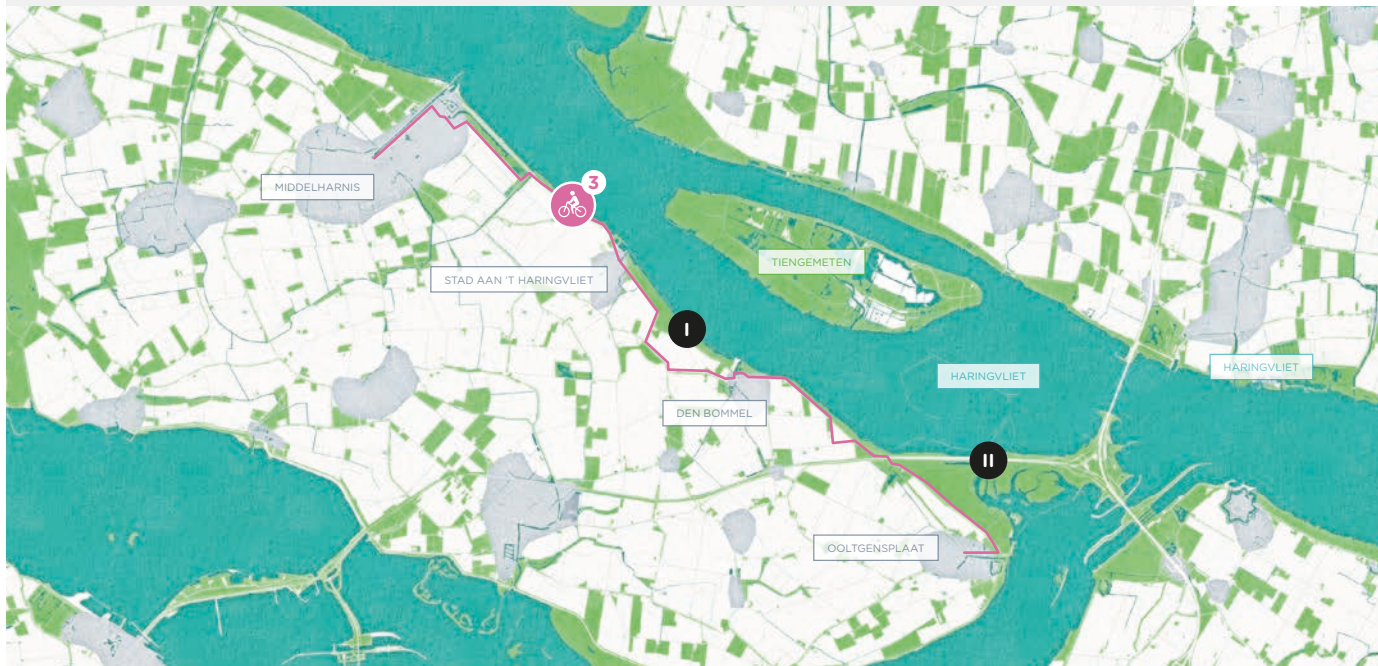
De Kwade Hoek is een ongerept buitendijks natuurgebied. Wind en water bepalen hier nog het landschap. Droge stukken en valleien staan vol bloeiende planten. In de struiken zitten allerlei zangvogels als nachtegaal, roodborsttapuit en Cetti's zanger. Je kunt tot op het strand wandelen en genieten van dit landschap.

i Combineer met wandelroute 1 (zie pagina 42 en 43)

3 Van Middelharnis naar Ooltgensplaat

15 km (1 uur)

De natuur rondom de zuidkant van het Haringvliet is prachtig te beleven met een fietsroute vanuit Middelharnis naar Ooltgensplaat. Je kunt in het centrum van Middelharnis starten, maar ook vanuit de Waterbushalte bij het Havenhoofd. De route brengt je via haven- en stadskernen naar een stukje bijzondere natuur. Je fietst

34

35

vanuit Middelharnis via Stad aan 't Haringvliet en Den Bommel, langs mooie gorzen naar de Ventjagersplaten. Daarna fiets je vanuit Ooltgensplaat weer terug naar het beginpunt. Dat kan bijvoorbeeld via de fietsknooppunten 95, 96, 87, 86, 84 en 75. Kijk daarvoor op de grote kaart.

I Grasgorzen

Tussen Stad aan 't Haringvliet en de Hellegatsdam liggen een aantal 'grasgorzen'. Dit zijn buitendijkse gebieden die als weide in gebruik zijn. Het zijn relatief smalle stroken tussen de dijk en het Haringvliet die met hoog water deels onderlopen. De gorzen zijn in trek bij overwinterende vogels. Met soms duizenden tegelijk rusten en foerageren onder andere Brandganzen op de gorzen. In de zomer zie je veel overblijvende ganzen en weidevogels. Vanaf de dijk is er vrijwel overal een mooi zicht op de gorzen en het achterliggende Haringvliet.

II De Ventjagersplaten

De Ventjagersplaten is een serie grotere en kleinere platen in het Haringvliet. De meeste platen hebben een lage begroeiing met hier en daar kale zandvlakken. De zwartkopmeeuw, een soort die oorspronkelijk rond

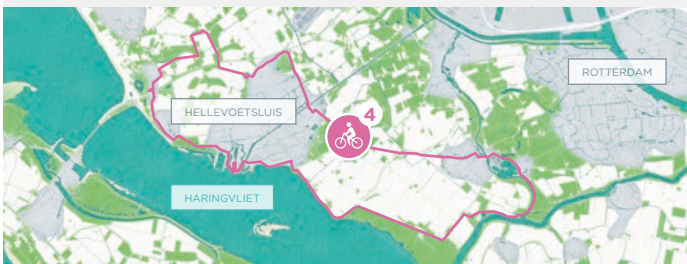
de Zwarte Zee broedde, kun je hier treffen als één van de broedvogels. In 2018 zo'n 500 paartjes. Dit is ongeveer 33% van de totale Nederlandse populatie. De vogels zijn te bezichtigen vanuit een vogelkijkhut die bereikbaar is via de fietstunnel aan het einde van de parallelweg aan de Flakkeese kant (vogelkijktip 7).

4 Dijken en Sluizen route

42 km (2,5 tot 3 uur)

Ervaar met deze fietsroute de vele gezichten van het water: het Haringvliet, de Noordzee, de Bernisse, het Spui en de vele binnenmeren op Voorne-Putten. Fietsend op de hooggelegen dijken kijk je uit over laaggelegen polders. Uiteraard fiets je langs de indrukwekkende Haringvlietsluizen die in 2016 als eerste deltawerk zijn aangewezen als Rijksmonument. Het fietspad volgt grotendeels de contouren van het eiland en is op veel plaatsen op oude zeedijken aangelegd. Hier beleef je het echte eilandgevoel, dichtbij het water. Vergeet niet in Hellevoetsluis tijdens de openingstijden de 18 meter hoge vuurtoren te beklimmen. Je hebt er een schitterend uitzicht op het Haringvliet en de haven van de vestingstad Hellevoetsluis.

5 Water en wind route

44 km (3 uur)

Beleef de wind en het water tijdens deze fietsroute. Je fietst langs authentieke molens, maar ook moderne energiemolentjes aan de rand van het nieuwe land van de Maasvlakte (knooppunt 1). Hier kun je vanaf een terrasje uitkijken op de Slikken van Voorne en de zee. Zet je fiets onderaan het duin en binnen 5 minuten ben je op het strand met uitzicht op zee en de contouren van het volgende eiland. Je kunt ook een kijkje nemen in het Bezoekerscentrum bij het duinmeer Tenellaplas (bij knooppunt 3) of loop langs de Koningskade (knooppunt 23) in Hellevoetsluis waar historische schepen herinneringen oproepen aan het maritieme verleden van deze vestingstad.

36

37

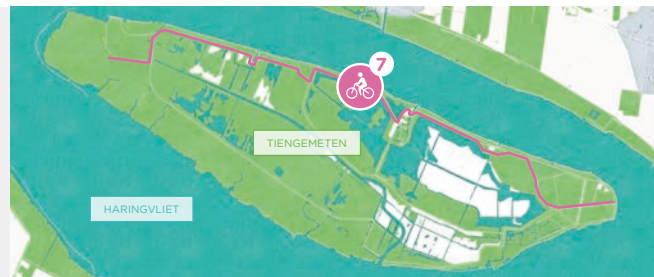
Tip

Kijk op de grote kaart voor de knooppunten die je moet volgen voor de fietsroutes 4, 5 en 6.

6 Middelharnis, Stellendam, Ouddorp

58 km (4 uur)

Deze flinke fietsroute gaat langs de vissersplaatsen Stellendam, Middelharnis en Ouddorp. Een mooie route om het eiland Goeree-Overflakkee te ontdekken en goed te combineren met de Waterbus. Stap bijvoorbeeld af in Stellendam en weer op in Middelharnis of vice versa. De route brengt je onder andere bij het natuurgebied De Kwade Hoek aan de monding van het Haringvliet. Onder invloed van de zee lopen vooral in de winter grote stukken land onder. Schorren, slikken, duinvalleien: alles staat onder directe invloed van de zee die met het getij het landschap in beweging houdt. Zo dynamisch is de natuur bijna nergens. Een walhalla voor kustvogels.

7 Tiengemeten

8 km (45 minuten)

Aan de noordzijde van het natuureiland Tiengemeten ligt direct vanuit de haven waar je aankomt met de Waterbus of het pontje, een verharde weg naar oost en west. De totale lengte is ongeveer 8 km. Fiets bijvoorbeeld naar de Herberg op de oostkant van het eiland in het gedeelte dat Weemoed wordt genoemd. Maar vergeet vooral niet af te stappen, één van de leuke musea te bekijken (Landbouwmuseum, Rien Poortvliet museum of bezoekerscentrum) of een lekkere wandeling te maken. Het uitzichtspunt De Vliedberg — gelegen in het gedeelte dat de Weelde wordt genoemd — geeft een mooi uitzicht over Tiengemeten en is vanaf de verharde weg te bereiken. Met kinderen mag je de speelnatuur en pannenkoekhuis Hélène uiteraard niet missen!

38

39

Fietsverhuur

Mocht je geen fiets bij de hand hebben, kun je een fiets huren om de omgeving van het Haringvliet te verkennen.

Hellevoetsluis

Interpeba
Evertsenplein 84-86
3221 BL Hellevoetsluis
+31 (0)181 319 396
info@interpeba.com

Anton van Putten Rijwielen
Moriaanseweg West 103
3222 AC Hellevoetsluis
+31 (0)181 311111
info@avp-rijwielen.nl

Middelharnis

In de periode dat de Waterbus vaart op het Haringvliet kun je in Middelharnis fietsen huren bij cafetaria 't Hoad (Havenhoofd 7 te Middelharnis).

Stellendam

In de periode dat de Waterbus vaart op het Haringvliet kun je in Stellendam bij fietsverhuur De Bever fietsen, elektrische scooter, lopifits

en segways huren. Reserveer deze vooraf en ze worden gratis bij zeehondenopvang A Seal (Haringvlietplein 3a te Stellendam) voor je klaar gezet.

Fietsverhuur De Bever
Dijkstelweg 12
3253 TB Ouddorp
+31 (0)187 689100
info@debever.com
www.debever.com

Tiengemeten

Bezoekerscentrum Tiengemeten (fiets, elektrokar, huifkar)
Tiengemeten 14A
3284 BE Zuid-Beijerland
0900- 3242526 (alleen tijdens kantooruren).
tiengemeten@natuurmonumenten.nl
www.natuurmonumenten.nl

De mooiste wandelroutes

De boswachters geven je graag een aantal tips voor mooie wandelingen door de deltanatuur rond het Haringvliet. De wandelingen zijn grotendeels goed te starten vanuit de Waterbushaltes aan het Haringvliet, zeker in combinatie met een korte fietstocht.

Alle wandelroutes kun je online bekijken via:
haringvliet.nu/wandelroutes

1 Wandelroute door de Kwade Hoek

4,1 km (gemarkeerd met gele paaltjes: 1,5 uur)

2,8 km (gemarkeerd met groene paaltjes: 1 uur)

42

43

Wandel door de Kwade Hoek en ontdek de vele vogels en planten. Het oosten van het natuurgebied is door de grotere zee-invloed zouter dan het westen. Hierdoor kun je in de Kwade Hoek bijna 300 planten ontdekken! De Kwade Hoek is ook een belangrijk broedgebied: je kunt tijdens het wandelen weidevogels zien op het schor, roodborsttapuiten in de struiken en kluten op de strandvlakte. Je kunt de wandeling uitbreiden met ruim 1 km naar het strand. Zeer de moeite waard!

Startpunt

Duinen van Goeree, parkeerplaats Kwade Hoek
Oostdijkseweg 103
3252 LM Goedereede

Meer informatie

www.natuurmonumenten.nl/duinen-van-goeree

2 De Quackroute in Voornes Duin

2,9 km (1 uur)

Tip

Combineer vanuit de Waterbushalte Hellevoetsluis met fietsroute 1 (zie pagina 30 en 31)

44

45

Wandel rond het sprookjesachtige duinmeer Quackjeswater in Voornes Duin. Vanaf het uitkijkpunt heb je zicht op de broedkolonie van lepelaars aalscholvers en de kleine zilverreiger! Het is één van de soortenrijkste duingebieden van West-Europa. Het afwisselende duingebied bestaat uit uitgestrekte duinen, natte duinvalleien, moeras, stille duinmeertjes en bos. Deze wandeling voert rond het duinmeer Quackjeswater. Dikke oude eiken wisselen af met meer open paden, waarlangs koninginnekruid en heeblaadjes bloeien. Hierop verzamelen vlinders nectar. In het bos zingen de tjiftjaf en zwartkop.

Startpunt

Voornes Duin, parkeerplaats Quackjeswater
Duindijk 7
3235 KA Rockanje

Meer informatie

www.natuurmonumenten.nl/voornes-duin

3 Wildernis wandelroute Tiengemeten

9,6 km (1,5 km naar het uitzichtpunt)

Tip

Op warme, windstille dagen zijn er dazen en muggen op Tiengemeten. Zodra er een beetje wind is, zijn de beestjes verdwenen. De boswachter raadt aan om op de windstille dagen DEET mee te nemen. Dan gaat het prima!

46

47

Wandel door Wildernis op het natuureiland Tiengemeten en ontdek dat het water hier de baas is. Wildernis is een zoetwatergetijden-gebied op het westen van het eiland. De getijden zijn er dankzij een enorme kreek die via een gat in de dijk verbonden is met het Haringvliet. Dit zorgt voor dynamiek in de natuur. Hoor tijdens het wandelen bijzonder vogels zoals de blauwborst, kleine karekiet en rietzanger

zingen. Een kudde Schotse Hooglanders loopt hier het hele jaar door rond. Ook kan je hier roofvogels zien vliegen. Buizerds miauwen in de lucht, de bruine kiekendief jaagt op kuikens en de slechtvalk loert op smienten.

De wandelroute is met blauwe pijltjes gemarkeerd en loopt geheel over onverhard pad. Op de westpunt van het eiland kun je de gemarkeerde route blijven volgen en een klein rondje wandelen. Of je kunt er voor kiezen om verder te struinen langs het graspad en zelf je weg vinden. Het pad eindigt bij de grote kreek aan de zuidkant van het natuureiland.

Startpunt

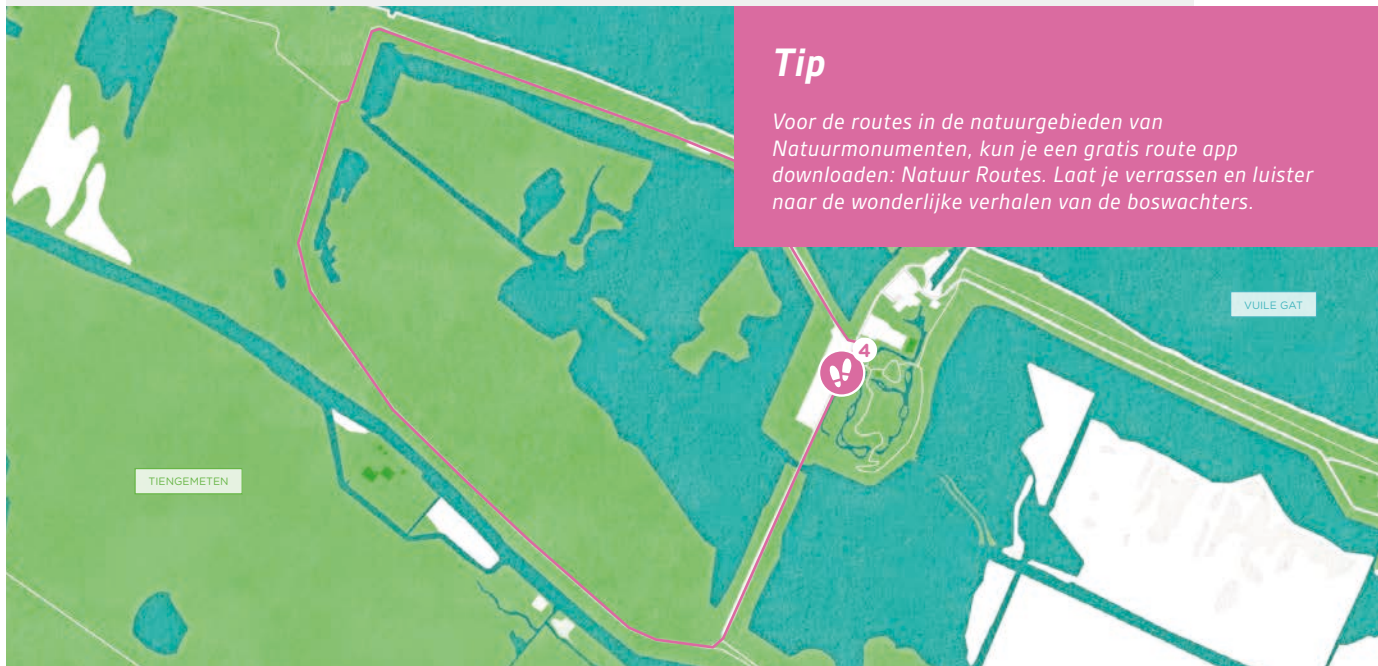
Haven Tiengemeten (met de Waterbus of het pontje vanaf Nieuwendijk). Kijk op www.waterbus.nl/haringvliet of www.natuurmonumenten.nl/tiengemeten voor de vertrektijden en om een ticket te kopen voor de overtocht naar Tiengemeten. Zie ook de pagina's 61, 64-67).

Meer informatie

www.natuurmonumenten.nl/tiengemeten

4 Beverwandelroute op Tiengemeten

3,5 km (gemarkeerd met gele paaltjes: 1,5 uur)

Tip

Voor de routes in de natuurgebieden van Natuurmonumenten, kun je een gratis route app downloaden: Natuur Routes. Laat je verrassen en luister naar de wonderlijke verhalen van de boswachters.

48

49

Ga je met kinderen op pad? Zoek dan samen naar beversporen tijdens een mooie wandeling op Tiengemeten. Op de website van Natuurmonumenten kun je een speciale zoekkaart downloaden. De bever laat zich niet gemakkelijk zien. Maar na het wandelen van deze wandelroute ben je wel een échte beverexpert. De wandelroute is met gele pijltjes gemarkeerd en loopt voor een deel langs het kommoeras van de Weelde en de enorme kreek waar de bever zijn burcht heeft gebouwd. Het pad is tot aan de Vliedberg verhard; daarna onverhard.

Bevers zijn zeldzaam en waren zelfs lange tijd uitgestorven in Nederland. In 1988 is de bever uitgezet en nu breidt hij zich in Zuid-Holland vanuit de Biesbosch steeds verder uit. In en om het Haringvliet wordt de bever meer en meer gezien. In 2013 vestigde

hij zich definitief op Tiengemeten! De bever is een bijzondere diersoort: hij is het grootste knaagdier in Nederland en karakteristiek voor moerassen en rivieren.

Startpunt

Haven Tiengemeten (met de Waterbus of het pontje vanaf Nieuwendijk). Kijk op www.waterbus.nl/haringvliet of www.natuurmonumenten.nl/tiengemeten voor de vertrektijden en om een ticket te kopen voor de overtocht naar Tiengemeten. Zie ook de pagina's 61, 64-67).

Meer informatie

www.natuurmonumenten.nl/tiengemeten

5 Wandelroute naar uitzichtspunt Spuimonding

3 km (1 uur)

50

51

Waar het Spui uitmondt in het Haringvliet ligt de Spuimonding. Hier kun je in het natuurgebied Spuimonding West volop genieten van de natuur. Er is een wandelpad dat je via een brug en een trekpontje door het hele gebied brengt. Neem proviand mee en strijk neer op één van de zitplekken in het gebied. Beklim de uitzichttoren aan de oostkant van het gebied. Van bovenaf heb je een verbluffend uitzicht over het Spui en het Haringvliet en een groot gedeelte van Voorne-Putten en de Hoeksche Waard.

Het landschap in Spuimonding West is afwisselend. Er zijn voedselrijke ruigtes en schorren en slikoevers. Dit landschap is ideaal als paai- en broedgebied voor vissen en vogels. Je kunt er vogels zien zoals de lepelaar, de kleine zilverreiger en de krakeend. Het gebied is groot genoeg om rietvogelsoorten als baardmannetje, kwak en kiekendief tot broeden te verleiden.

Startpunt

Het gebied heeft 2 parkeerplaatsen van waaruit de wandeling gestart kan worden: Zuidoordsedijk 9 en Zeedijk 21 in Zuidland.

6 Wandeling naar uitzichtpunt Meneerscheplaat

3 km (heen en terug 1,5 km naar een kijkscherm)

52

53

De Meneerscheplaat is één van de grasgorzen die aan de Flakkeese zijde van het Haringvliet ligt. Dit gebied behoorde tot één van de meest waardevolle weidevogelgebieden van Zuid-Holland. Door intensief gebruik zijn de weidevogels sterk teruggelopen.

De Meneerscheplaat functioneert als rustgebied voor overwinterende vogels. Een deel van het gebied heeft een opgaande begroeiing met vlier en wilg, waarin kleinere vogels een plek vinden zoals blauwborst, rietzanger en tjiftjaf, maar ook een reigerkolonie. De karakteristieke kreken zijn recent in ere hersteld en in open verbinding met het Haringvliet. Dit is onder andere van belang voor paaiende vissen zoals brasem en baarzen.

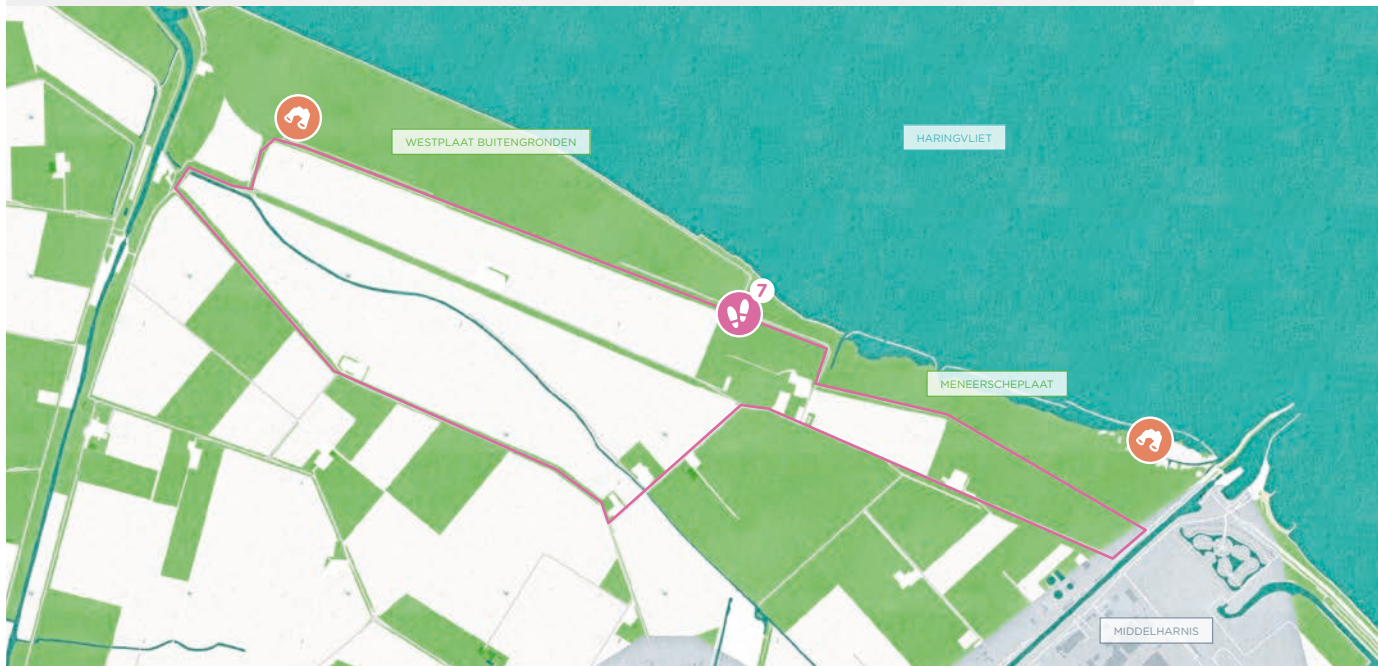
Vanaf de Havendijk loopt een openbaar pad door het gebied met struiken en bomen dat eindigt aan de waterkant waar een vogelkijkpunt is gerealiseerd. Hier kun je genieten van het mooie uitzicht over het Haringvliet.

Startpunt

Cafetaria 't Hoad (parkeerplaats recreatiestrand), bij het Havenhoofd in Middelharnis.

7 Gorzenwandeling (Meneerscheplaat en Westplaat Buitengronden)

11 km (2 tot 2,5 uur)

54

55

Deze wandeling laat je de gorzen aan de zuidkant van het Haringvliet beleven en brengt je van de Meneerscheplaat naar de Westplaat Buitengronden. Twee bijzondere gorzen aan het Haringvliet ten noorden van Middelharnis.

De wandeling is goed te combineren met de Waterbushalte Middelharnis en voert je vanaf de West Havendijk (Middelharnis) over de buitendijk. Via de Kraaijesteinsedijk, de Boerenweg en de Bekadeweg kom je terug op de West Havendijk.

De wandeling brengt je bij de Westplaat Buitengronden. Een groot deel van de Westplaat is in 2004 afgegraven en ingericht als intergetijdengebied met een aantal eilanden daarin. In 2017 is het grootste eiland, dat vrijwel volledig was overgroeid, grotendeels kaal gemaakt en verlaagd. Goed voor de leefomgeving van kustbroedvogels zoals sterns en plevieren. Ook de Noordse Woelmuis voelt zich hier nu prima thuis. De Westplaat is niet toegankelijk, maar op de buitendijk staat een vogelkijkhut, die te bereiken is via de Oosthavendijk Dirksland of de Bekade Weg. Daar heb je een mooi uitzicht over het gebied.

Bij de Meneerscheplaat kun je, buiten het broedseizoen, naar een mooi uitkijkpunt lopen (1,5 km). Je hebt hier een fantastisch uitzicht over het weidse Haringvliet en allerlei vogels in het ondiepe water bij de oever (zie pagina 52, 53).

Startpunt

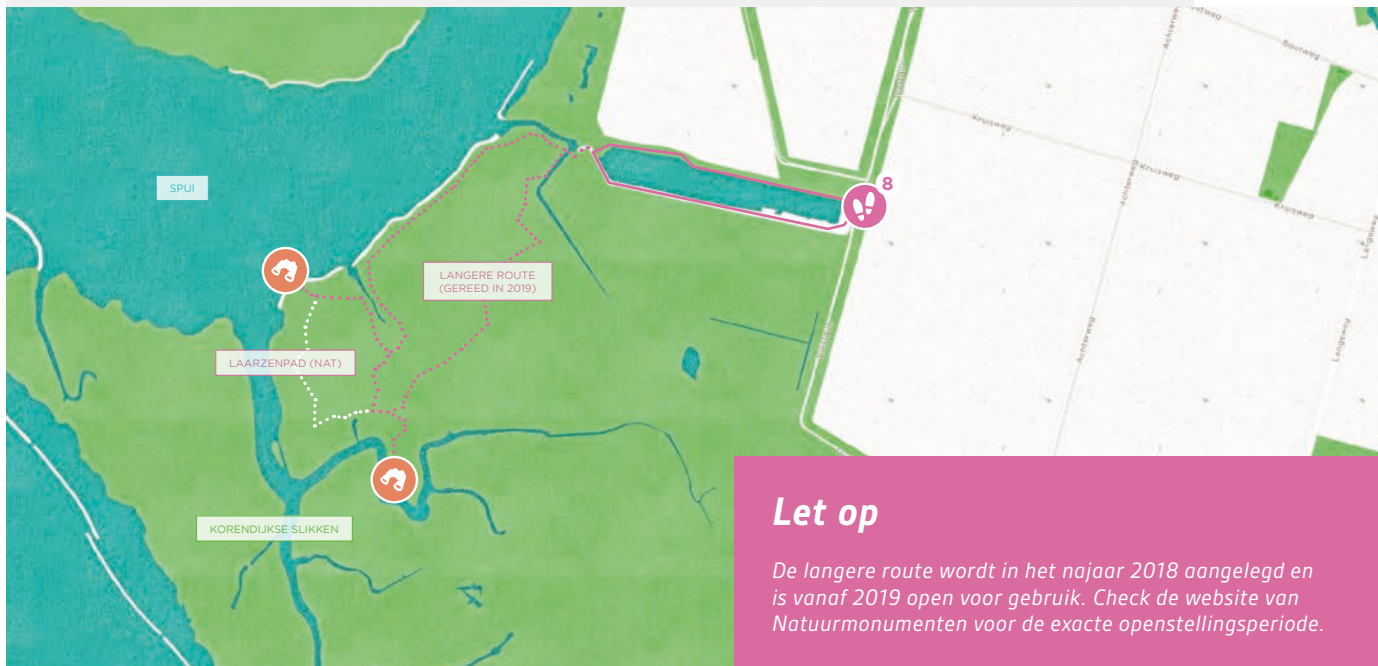
Cafetaria 't Hoad (parkeerplaats recreatiestrand), bij het Havenhoofd in Middelharnis.

8 Wandeling door de Korendijkse Slikken

— 1,5 km (0,5 uur)

.... 5 km (1,5 uur)

Let op

De langere route wordt in het najaar 2018 aangelegd en is vanaf 2019 open voor gebruik. Check de website van Natuurmonumenten voor de exacte openstellingsperiode.

56

57

In de Korendijkse Slikken krijg je nog het gevoel helemaal weg van de wereld te zijn. Je kunt hier een korte route en vanaf 2019 ook een langere route wandelen. Onderweg zie je sporen van bevers, bruine kiekendieven die boven het riet jagen en reeën die in de schemering staan te grazen. En tussen het riet door heb je weidse uitkijken over het Spui en Haringvliet. Bij het uitzichtspunt over het Spui kun je met je smartphone een bijzondere 'augmented reality' ervaring hebben.

De Korendijkse Slikken is een divers natuurgebied. Het hele jaar zijn de graslanden van het natuurgebied een rustplek voor verschillende vogels, zoals de smient, wulp, goudplevier en verschillende ganzen als de zeldzame dwerggans. In het voorjaar komen daar nog talloze kieviten, grutto's en tureluurs bij die in het natuurgebied broeden. Grazende koeien houden de natuur open en toegankelijk voor de vogels.

In de zoetwatergetijdennatuur van de Korendijkse Slikken is het beeld anders. In dit moerasachtige deel van het natuurgebied gedijen moerasvogels beter. Je komt hier rietzangers, blauwborsten, grote zilverreigers en bruine kiekendieven tegen. En als je geluk hebt, zie je in de winter een zeearend rondvliegen!

In het najaar 2018 worden er in de Korendijkse Slikken werkzaamheden uitgevoerd vanuit het Droomfondsproject Haringvliet. Er wordt niet alleen een nieuwe route aangelegd waarmee de natuur beter beleefbaar wordt. Ook krijgt de natuur een kwaliteitsimpuls gericht op het herstel van de slikoevers die door de aanleg van de Haringvlietdam zijn verdwenen en zeer waardevol zijn als paai-, broed en opgroeigebied voor trekvis en -vogels.

Startpunt

Parkeren kan op de parkeerplaats bij de Leenheerengorzenpolder (navigatieadres: Westdijk 30, Goudswaard). Je kunt de plek herkennen aan een wit dijkhuis langs de weg.

Beleef het Haringvliet te water

Het Haringvliet is de monding van de grote West-Europese rivieren Rijn en Maas in de Noordzee. Het is een groot en uitgestrekt water met legio mogelijkheden qua waterrecreatie. Vanaf het water kun je heerlijk van de unieke natuur genieten. Vaar mee met één van de vele pontjes, huur een bootje of neem een duik bij één van de gezellige strandjes.

Alle waterrecreatietips kun je online bekijken via:
haringvliet.nu/waterrecreatie

Meer informatie

Linquenda
www.gezelligzeilen.nl

Heicondias
www.dehoekschevaart.nl

Zeilschool Hellevoetsluis
www.zeilschool-hellevoetsluis.nl

Menheerse Werf
www.menheersewerf.nl

Het wapen van Stellendam
(verhuur fluisterboot en zalmschouw)
www.wapenvanstellendam.nl/arrangementen

Kayakwinkel
(verhuur kayaks)
www.kayakwinkel.nl/Hobie-Kayak-huren-16.htm

1 Varen op het Haringvliet

Er zijn meerdere mogelijkheden om met een boot het Haringvliet op te gaan. Denk aan een rondvaart met een zeil- of charterboot, zoals de Linquenda of de Heicondias. Beide boten varen regelmatig uit voor een mooie natuurexcursie. Of huur zelf een (fluister-) boot of kayak. Tips waar je deze kunt huren, vind je hiernaast.

60

61

Meer informatie

www.deltapontjes.nl

2 Deltapontjes

Eilandhoppen rondom het Haringvliet: dat kan met de Deltapontjes. Het Deltapontjes netwerk strekt zich uit over de hele regio Haringvliet. De pontjes varen tussen de Hoeksche Waard, Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee. De meeste pontjes varen tussen eind april en eind september, maar een aantal vaart het hele jaar door voor woon-werkverkeer. Op alle verbindingen kan de fiets mee aan boord.

Jachthavens

Het Haringvliet heeft niet alleen unieke natuur, maar ook gezellige vissersplaatsen en vestingsteden. Heb je een eigen boot? Het Haringvliet is zeer de moeite waard om te verkennen en via de Goereese sluis bij Stellendam kun je ook de Noordzee op varen. Het uitgestrekte water van het Haringvliet is heerlijk varen.

De verschillende jachthavens heten je graag welkom. Overdag kun je ook bij Tiengemeten aanleggen aan de recent aangelegde steiger in het oude handelshaventje op de westkant van het eiland (let op: alleen voor dagrecreatie).

Meer informatie

Marina Stellendam

www.marinastellendam.nl

Jachthavens

Hellevoetsluis

www.jachthavenhellevoetsluis.nl

Parkhaven Middelharnis

www.parkhavenmiddelharnis.nl

Jachthaven Atlantica, Stad aan 't Haringvliet

www.jachthaven-atlantica.nl

Jachthaven in Den Bommel

www.hetbommelsegors.nl

Jachthaven de Put

www.wsvdeput.nl

(bij zuid-beijerland)

Jachthaven de Hitsert

www.dehitsert.nl

(bij zuid-beijerland)

Jachthaven

Goudswaard

www.wsvgoudswaard.nl

(bij spuimonding)

Jachthaven

Middelharnis

www.goeree-overflakkee.nl

62

63

Kopje onder

Zwemstrandjes

Niet alleen bij de Noordzee (Voornes Duin, Duinen van Goeree), maar ook aan het Haringvliet zijn veel leuke strandjes waar je een frisse duik kunt nemen: het Quackstrand en de stranden bij Hellevoetsluis, Hellegat, Numansdorp, Middelharnis, Stad aan 't Haringvliet, Den Bommel en Stellendam.

Duiken

Ook duikers ontdekken langzaam maar zeker het Haringvliet. Onder leiding van Stichting Anemoon, de Nederlandse Onderwatersport Bond en Ravon wordt er 4x per jaar op verschillende plekken in het Haringvliet gedoken om de veranderingen van de onderwaterwereld in beeld te brengen. Neem contact op met NOB voor meer informatie (onderwatersport.org).

Met de Waterbus

In de zomerperiode vaart de Waterbus vanuit hartje Rotterdam en Dordrecht naar het Haringvliet. Op het Haringvliet worden verschillende bestemmingen aangedaan: In 2016 is deze vaarverbinding ontstaan vanuit het Droomfondsproject Haringvliet.

De actuele dienstregeling kun je online bekijken via:
waterbus.nl/haringvliet

Waterbusroutes recreatieseizoen 2018

- 1 Dordrecht Merwekade, Willemstad, Tiengemeten.**
2 juni t/m 30 september 2018: zondag
10 juli t/m 26 augustus 2018: woensdag en zondag
- 2 Rotterdam Erasmusbrug, Spijkenisse, Oud-Beijerland, Tiengemeten, Willemstad.**
10 juli t/m 26 augustus 2018: donderdag
- 3 Rotterdam Erasmusbrug, Spijkenisse, Oud-Beijerland, Hellevoetsluis, Stellendam, Middelharnis, Tiengemeten.**
2 juni t/m 30 september: zaterdag
10 juli t/m 26 augustus: dinsdag, vrijdag en zaterdag

66

67

De Haringvliet Expeditie is een jaarlijks terugkerende vaarverbinding naar en over het Haringvliet met de Waterbus. Tussen juni en oktober doet de Waterbus acht mooie bestemmingen aan. Een goed begin van een dagje uit naar het Haringvliet!

Van 2 juni tot en met 30 september 2018 vaart de Waterbus iedere zaterdag en zondag. Tijdens de zomervakantie (10 juli tot en met 26 augustus 2018) komen daar de dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag bij. Koop je tickets vooraf online via www.waterbus.nl/haringvliet. Daar vind je ook het vaarschema.

Meer informatie

Kijk op www.waterbus.nl/haringvliet voor de meest actuele informatie en om tickets te boeken. Fietsen mogen gratis mee aan boord.

Gooi je hengel uit

Het Haringvliet is een groot water met een gevarieerde visstand en met name bekend vanwege haar grote roofvissen als baars en snoekbaars. Maar er zijn meer mogelijkheden. We geven vijf tips voor een heerlijke dag vissen op of rond het Haringvliet.

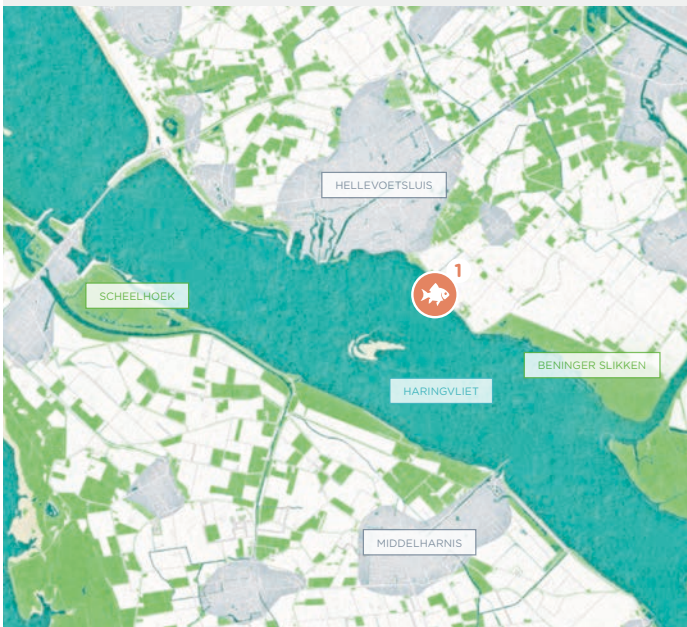
Alle visplekken kun je online bekijken via:
haringvliet.nu/visplekken

70

1 De Zeedijk onder het plaatsje Oudenhoorn

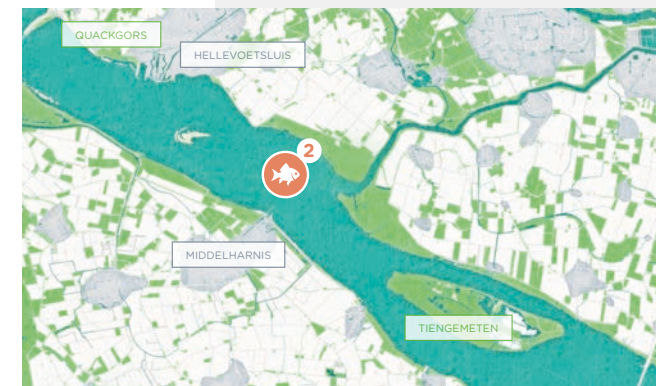
Vlakbij Hellevoetsluis ligt Oudenhoorn. De dijk ten zuiden van dit dorpje staat bekend als een van de beste plekken om vanaf de kant op brasem en blankvoorn te vissen. Langs de Zeedijk kun je goed parkeren en via een tweetal dijkovergangen heb je toegang tot een kilometers lang visparadijs. Vooral in het voorjaar en het begin van de zomer kun je hier met de feederhengel geweldig vissen én van een uniek uitzicht genieten.

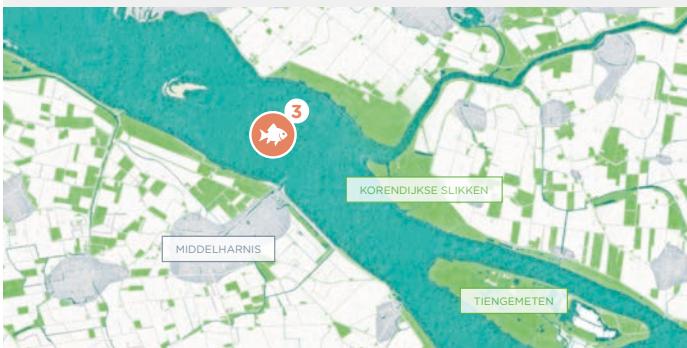

71

2 Roofvis vanuit de boot

Het Haringvliet heeft internationale faam als water voor roofvis. In dit water zwemmen de grootste baarzen van Europa. Het is echter ook een geweldig water voor snoekbaars, snoek en niet te vergeten roofblei. Het Haringvliet leent zich uitstekend voor het vissen vanuit een boot. Langs het Haringvliet bevinden zich zeven trailerhellingen waar een (vis)boot te water kan worden gelaten. Gratis hellingen zijn te vinden bij het Quackstrand, Middelharnis en Numansdorp. Bij Stad aan 't Haringvliet, Hellevoetsluis, Den Bommel en Stellendam liggen vier hellingen waar voor moet worden betaald.

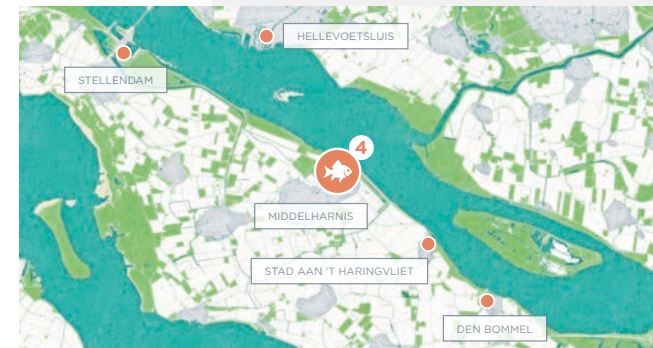

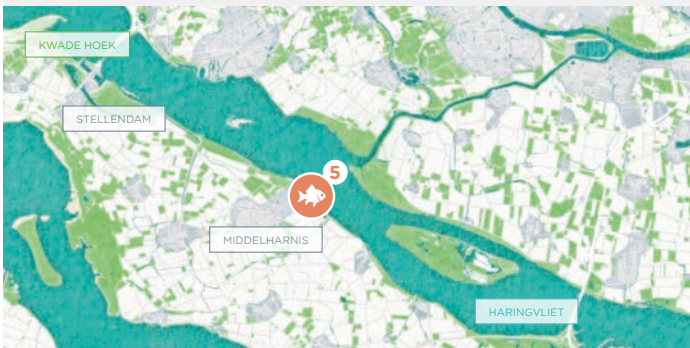
3 Sportvissen met een gids

Sportvisser zonder boot kunnen ook gebruik maken van een professionele visgids. Deze gidsen kennen het water als hun broekzak en staan garant voor een spannende dag op het water. Informatie over visgidsen is te vinden op www.fishingguidesholland.nl

4 Straatvissen in dorp of stad

‘Streetfishing’ oftewel straatvissen in het Nederlands is een vorm van sportvissen die vooral onder jongeren populair is. Straatvissen is het actief vissen op roofvis in de bebouwde kom. Havenmondingen, kades en grachten zijn hiervoor favoriete stekken. Plaatsen zoals Hellevoetsluis, Stellendam, Middelharnis en Den Bommel lenen zich uitstekend voor een paar uur streetfishing. Stap aan boord van de Waterbus, neem je fiets mee en vis op een dag meerdere stekken af.

5 Vliegvisseren in het Haringvliet

Rondom het Haringvliet bevinden zich zandstranden. Bijvoorbeeld bij Hellevoetsluis, Stellendam, Stad aan 't Haringvliet en Middelharnis. In de zomerperiode kun je hier in de vroege ochtend wadend met de vlieghengel goed op winde vissen.

74

75

Voorne-Putten

Voorne-Putten, het eiland van contrasten. Waar de rust en ruimte ontelbare mogelijkheden geven om allerlei activiteiten te ondernemen. Geniet van de natuur, de mooie stranden, historische dorpjes en de oude vestingsteden Hellevoetsluis en Brielle. Eén eiland. Of twee eilanden? Voorne en Putten, gescheiden door de historische scheepvaartroute, de Bernisse. Met de gratis Voorne-Putten pas (ViP Pas) kun je gebruik maken van de leukste aanbiedingen voor allerlei activiteiten op het eiland. Bezoek één van de musea, glij van de waterjump of ga op pad om de historie van Voorne-Putten te ontdekken.

76

77

Meer informatie

Voorne-Putten
www.opvoorneputten.nl
(o.a. info over Voorne-Putten pas)

Hellevoetsluis
www.hellevoetsluis.nl/toeristen
www.bezoekhellevoetsluis.nl

78

Meer informatie

Hoeksche Waard
www.eropuitindehoeschewaard.nl

Speelnatuur Tiengemetten
www.natuurmonumenten.nl/speelnatuur-tiengemetten

Tiengemetten
www.natuurmonumenten.nl/tiengemetten

79

Hoeksche Waard

De Hoeksche Waard is één van de twintig Nationale Landschappen. Het oorspronkelijke karakter van het landschap met zijn openheid, beboomde dijken en kreken is dan ook nog duidelijk zichtbaar. De Hoeksche Waard is aan alle kanten omringd door water. Een belangrijke parel van de Hoeksche Waard is het natuureiland Tiengemetten in het Haringvliet. Begin je bezoek op Tiengemetten bij het bezoekerscentrum. Heb je kinderen, dan is de Speelnatuur een echte aanrader met meer dan 4,5 hectare bomen, beekjes, bloemen en blubber om in te ravotten.

Goeree-Overflakkee

Frisse zeewind opsnuiven, natuurgebieden verkennen en actief erop uit: het kan allemaal op Goeree-Overflakkee. Geniet van schitterende Hollandse luchten tijdens een wandeling door de duinen en langs de brede stranden. Bezoek één van de vele natuurgebieden en spot flamingo's of zeehonden. Maak een fietstocht door de uitgestrekte polders, ga shoppen in Middelharnis of Ouddorp, bezoek het streekmuseum in Sommelsdijk, de zeehondenopvang A seal in Stellendam of strijk neer in een jachthaven of bij een strandpaviljoen. Ontspan en geniet in een groene en natuurlijke omgeving op slechts een steenworp afstand van Rotterdam en Breda.

80

81

Meer informatie

Goeree-Overflakkee
www.vvngoeree-overflakkee.nl
www.eilandmarketing.nl

Kop van Goeree
www.kopvangoeree.nl

Shoppen in Middelharnis
www.dndiek.nl

Streekmuseum
www.streekmuseum.nl

Colofon

©2018 Droomfondsproject Haringvliet
Eerste druk, zomer 2017, oplage 15.000.
Tweede druk, zomer 2018, oplage 15.000.

De boekje 'Ontdek het Haringvliet' is een uitgave van het Droomfondsproject Haringvliet waarvan het secretariaat gevestigd is bij het Wereld Natuur Fonds in Zeist. Ondanks dat de brochure met uiterste zorgvuldigheid is samengesteld, kan er een foutje ingeslopen zijn of een aanvulling wenselijk zijn. Laat ons dit weten via info@haringvliet.nu.

Dank aan alle organisaties en personen die bijgedragen hebben aan de totstandkoming van de brochure: ARK Natuurontwikkeling, Natuurmonumenten, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming Nederland, Wereld Natuur Fonds, Marketing OP Voorne-Putten, Eilandmarketing Goeree-Overflakkee, Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard, VVV Goeree-Overflakkee.

NLDELTA

Het Haringvliet is met de Biesbosch onder de noemer NLDelta in 2016 verkozen tot één van de vier mooiste natuurgebieden van Nederland. Samen wordt er nu toegewerkt om een groot Nationaal Park van Wereldklasse te vormen, zie www.nldelta.nl.

Eindredactie & coördinatie
Mirjam Wagteveld, WNF

Ontwerp & vormgeving
Remco van den Top, Graphius

Fotografie
Natuurmonumenten (Arthur van der Kooij, Bob Catsburg, Dick Klees, Ferry Siemensma, Martin van Lokven, Paul Cools, Rene Koster, Ruben Smit), Arno Hoogwerf, Ayla Maagdenberg, Daan Barnhoorn, Els Swart, Geurt Besselink, Heidi Neubauer, Jan Veen (Vedaphotography), Janko van Beek, Janny Bosman, Karsten Reiniers (ARK Natuurontwikkeling), Lars Soerink (Vogelbescherming Nederland), Leo Linnartz, Michiel van den Bergh (WNF), Paulo Oliveira (Alamy Stock Photo), Pieter Wilschut, Ro&Ad Architecten, Sander Boer, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer, Wiel Arets.

Partners Droomfondsproject Haringvliet

Mede mogelijk gemaakt door

Haringvliet.nu

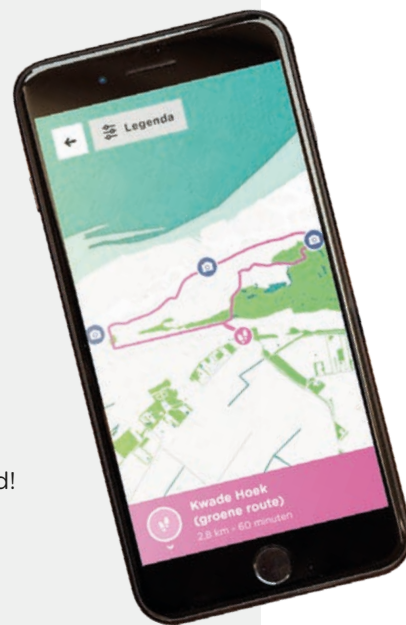
Op [Haringvliet.nu](https://haringvliet.nu) vind je meer informatie over het Haringvliet, de natuur- en recreatieontwikkeling vanuit het Droomfondsproject Haringvliet en de vlogs (korte filmpjes) van Camilla Dreef. Met de interactieve kaart vind je recreatieve tips voor een topbezoek aan dit bijzondere deltagebied. Zo heb je online altijd alle informatie bij de hand!

@haringvliet_nu

[haringvlietnu](https://haringvliet.nu)

Haringvliet
Naar een dynamische delta

90

Fietsknooppunten

2 km

Waterbushaltes

1 Stellendam	6 Oud-Beijerland
2 Hellevoetsluis	7 Willemstad
3 Middelharnis	8 Dordrecht
4 Tiengemeten	9 Rotterdam
5 Spijkenisse	

De Waterbus vaart van 2 juni tot en met 30 september 2018 op en neer vanuit Rotterdam en Dordrecht naar het Haringvliet waar verschillende mooie bestemmingen aangedaan worden. Kijk op www.waterbus.nl/haringvliet voor het vaarschema en de dienstregeling.

Vogelkijkplekken

1 Tiengemeten P23	5 Quackgors P25
2 Kwade Hoek P23	6 Westplaat Buitengronden P26
3 Quackjeswater P24	7 Ventjagers- en Hellegatsplaten P27
4 Korendijkse Slikken en de Beningervaard P24	8 Slijkplaat P27

Visplekken

1 De Zeedijk onder het plaatsje Oudenhoorn P70	4 Straatvissen in dorp of stad P73
2 Roofvis vanuit de boot P71	5 Vliegvis in het Haringvliet P74
3 Sportvissen met een visgids P72	

Waterrecreatie

1 Varen op het Haringvliet P60	2 Deltapontjes P61

Jachthavens

1 Marina Stellendam P62	5 Jachthaven in Den Bommel P62
2 Jachthavens Hellevoetsluis P62	6 Jachthaven de Put P62
3 Parkhaven Middelharnis P62	7 Jachthaven de Hitsert P62
4 Jachthaven Atlantica, Stad aan 't Haringvliet P62	8 Jachthaven Goudswaard P62
	9 Jachthaven Middelharnis P62

Zwemstranden

1 Quackstrand P63	6 Strand Middelharnis P63
2 Strand Hellevoetsluis P63	7 Strand Stellendam P63
3 Strand Plattendijk P63	8 Strand Den Bommel P63
4 Strand Numansdorp P63	9 Strand Stad aan 't Haringvliet P63
5 Strand Hellegat P63	

Wandelroutes

1 Kwade Hoek P42	6 Naar uitzichtpunt Meneerscheplaat P52
2 Quackroute Voornes Duin P44	7 Gorzenwandeling P54
3 Wildernisroute Tiengemeten P46	8 Korendijkse Slikken P56
4 Beverroute Tiengemeten P48	
5 Naar uitzichtpunt de Spuimonding P50	

Fietsroutes

1 Van Hellevoetsluis naar Quackgors en Quackjeswater P30	4 Dijken en sluizen P36
2 Van Stellendam naar de Kwade Hoek P32	5 Water en Wind P36
3 Van Middelharnis naar Ooltgensplaat P34	6 Middelharnis, Stellendam, Ouddorp P38
	7 Tiengemeten P38

Nieuwe natuurbeleefplekken

vanuit het Droomfondsproject Haringvliet

In de maak:

- 1 Getijdentafel P17
- 2 Nieuw vogel- en visseneiland P18
- 3 Nieuwe natuur en vogelobservatorium P18
- 4 Haringvliet uitkijkpunten en app P19

Al te bezoeken:

- 5 Getijdenspeelplaats P17
- 6 Speelsteur (groot speeltoestel)
- 7 Haringvlietexpositie in het Natuurhistorisch Museum (t/m 28 oktober 2018)
- 8 Steurexpositie in Diergaarde Blijdorp

Voor meer Droomfondsactiviteiten: www.haringvliet.nl